

บทนำ

ความเป็นมา

กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เป็นกระทรวงหลักกระทรวงหนึ่งภายใต้นโยบายการพัฒนา เพื่อกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่นของรัฐ มีหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคม มีภารกิจในการให้บริการแก่ประชาชนทุกระดับ ทั้งในด้านการจัดหางาน การพัฒนาฝีมือแรงงาน การคุ้มครองแรงงานในสถานประกอบการต่าง ๆ ให้มีความปลอดภัยและได้รับสิทธิประโยชน์ที่เหมาะสม ตลอดจนส่งเสริมการแรงงานสัมพันธ์ เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง ภารกิจส่วนนี้เป็นภารกิจที่เกี่ยวข้องและมีผลต่อเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งทางตรงและทางอ้อม

นอกจากนี้กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ยังมีภารกิจในการให้บริการด้านสังคมสงเคราะห์ทั้งในรูปแบบของการสงเคราะห์ ช่วยเหลือ และอุดหนุน รวมทั้งการรับผิดชอบดูแลสวัสดิการของผู้ใช้แรงงาน และการประกันสังคม ซึ่งเป็นภารกิจที่สร้างความมั่นคงให้สังคมอีกทางหนึ่งด้วย

เพื่อสนองตอบภาระอันสำคัญยิ่ง กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมจึงได้กำหนดนโยบายเพื่อให้หน่วยงานในสังกัดได้ยึดเป็นแนวทางการดำเนินงานตามภารกิจ ดังนี้

1. **วางพื้นฐานของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ให้เป็นของประชาชน เพื่อประชาชน** และสร้างการมีส่วนร่วมขององค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ใช้วิธีการมีส่วนร่วมในการรับฟังและระดมความคิดเห็น การปรึกษาหารือเป็นหลักในการตัดสินใจ

2. **เร่งรัดการปฏิบัติทั้งปวง เพื่อส่งเสริมการมีงานทำ และการเพิ่มพูนรายได้ของประชาชน** ตลอดจนมุ่งขจัดปัญหาของผู้ใช้แรงงาน เพื่อให้การทำงานถูกต้องตามกฎหมาย ลดค่าใช้จ่าย และจัดหาแหล่งเงินกู้ ดอกเบี้ยต่ำ เพื่อปลดเปลื้องหนี้สิน

3. มุ่งมั่นพัฒนาฝีมือแรงงาน เพื่อยกระดับความรู้ความสามารถทั่วไปและความรู้ความสามารถพิเศษเฉพาะทาง ให้รองรับการเปลี่ยนแปลงด้านการผลิต ทั้งภาคเกษตรอุตสาหกรรม และบริการ ของโลกและของภูมิภาค

4. สร้างฐานสวัสดิการและความมั่นคงทางสังคม ด้วยระบบบริการด้านสุขภาพอนามัย การรักษาพยาบาล การฟื้นฟูสมรรถภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย การขยายกิจการประกันสังคมไปยังผู้ประกอบการอาชีพอิสระ และเร่งรัดการให้สิทธิประโยชน์ตลอดจนพัฒนาด้วยบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้การกำหนดนโยบายเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานของ หน่วยงานในสังกัดแล้ว กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ยังได้จัดทำแผนพัฒนาแรงงานและสวัสดิการสังคมเพื่อเป็นกรอบแนวคิดและเป็นแนวทางการดำเนินงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรประชาชน ให้บรรลุเป้าหมายการดำเนินงานด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม โดยให้สอดคล้องกับแนวความคิดหลักของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 คือ **“คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา”**

ในการดำเนินงานด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคมในส่วนภูมิภาคของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เป็นภารกิจของหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ที่อยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดจะต้องปฏิบัติภายใต้กรอบนโยบายของรัฐบาล ของกระทรวง รวมทั้งนโยบายเฉพาะของจังหวัด ซึ่งสำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดเป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการประสานการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงให้เป็นไปตามนโยบาย ทั้งในด้านการดำเนินโครงการด้านแรงงานและสวัสดิการ-สังคม การจัดทำกรอบนโยบาย การพัฒนาชนบท การจัดทำแผนงาน โครงการพัฒนาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดในส่วนของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ซึ่งทุกหน่วยงานในสังกัดจะต้องจัดทำตามกรอบแนวทางที่กำหนดไว้

เพื่อให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาทั้ง 3 ระดับ คือ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของรัฐบาล แผนพัฒนาแรงงานและสวัสดิการสังคมของกระทรวงและแผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งจังหวัดจัดทำขึ้นโดยยึดกรอบแนวทางตามนโยบายของรัฐบาลของกระทรวง กรม ในการแก้ไข และตอบสนองความต้องการของประชาชนในจังหวัด จึงได้นำสาระสำคัญ แนวคิด และความเป็นมาของแผนดังกล่าว ซึ่งเป็นที่มาของการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาจังหวัดประจำปีมารวบรวมไว้

ขอบเขตของเนื้อหา

จากการที่ผู้เขียนได้ปฏิบัติหน้าที่ในการประสานการจัดทำแผนงาน โครงการในส่วน of กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมในระดับจังหวัด พบว่ามีข้อควรคำนึงและข้อสังเกตในการจัดทำแผนฯ ของหน่วยงานในสังกัด จึงได้แสดงวิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการจัดทำแผนฯ โดยกล่าวถึงการประสานการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาจังหวัดประจำปี อันเป็นขั้นตอนสำคัญในการที่จะนำนโยบายของรัฐไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ต่าง ๆ ของจังหวัดภายใต้งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเพื่อดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ และกิจกรรมของแต่ละหน่วยงาน หลังจากได้รับแจ้งผลการอนุมัติงบประมาณจากส่วนกลางแล้ว อันจะเป็นแนวทางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องต่อไป

นियามศัพท์

การประสานหรือการประสานงาน หมายถึง การจัดระเบียบการทำงานและการติดต่อกันเพื่อให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ร่วมมือปฏิบัติงาน ไม่ทำให้งานซ้ำซ้อนกัน ขัดแย้งกัน หรือเหลื่อมล้ำกัน ทั้งนี้ เพื่อให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่น สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์การนั้นอย่างสมานฉันท์ และมีประสิทธิภาพ

กนภ. หมายถึง คณะกรรมการนโยบายกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น มีหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนการปฏิบัติงานของกระทรวง ทบวง กรม และรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น

กพจ. หมายถึง คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด มีหน้าที่กำหนดนโยบายและแนวทางในการพัฒนาและการกระจายความเจริญในระดับจังหวัด ให้สอดคล้องกับนโยบายของ กนภ. รวมทั้งจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแนวนโยบายการพัฒนาชนบทและการกระจายความเจริญไปสู่จังหวัด

กระทรวงหลักและหน่วยงานเสริม หมายถึง กระทรวงที่มีการประสานแผนงานโครงการภายใต้ระบบ กนภ. 8 กระทรวง คือ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม และกระทรวงกลาโหม โดยมีสำนักงานอัยการสูงสุดและการกีฬาแห่งประเทศไทยเป็น 2 หน่วยงานเสริม

แผนงานโครงการภายใต้ระบบ กนภ. หมายถึง งานโครงการของ 8 กระทรวงหลัก และ 2 หน่วยงานเสริม ตามกรอบแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่ คณะอนุกรรมการประสานแผนพัฒนาจังหวัดกำหนด ภายใต้ระบบ กนภ.

บทที่ 1

สาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544)

.....

จากสถานการณ์เศรษฐกิจและสังคมไทยในช่วง 3 ทศวรรษที่ผ่านมา สังคมไทยประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีในการพัฒนาเศรษฐกิจ ฐานะการเงินการคลังของประเทศมีความมั่นคง และได้รับการยอมรับจากนานาประเทศ การลงทุนของภาครัฐโดยต่อเนื่อง ทำให้คนไทยมีรายได้ ฐานะความเป็นอยู่ และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นมาโดยตลอด

ถึงแม้ว่าการพัฒนาประเทศจะบรรลุเป้าหมายการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจก็ตาม แต่กิจกรรมและความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจยังคงกระจุกตัวอยู่ในมหานครและปริมณฑล ช่องว่างระหว่างรายได้และโอกาสที่ได้รับได้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนไทยส่วนใหญ่ และการพัฒนาประเทศระยะยาว การมุ่งเน้นการแข่งขันเพื่อสร้างความมั่งคั่งในด้านรายได้ ทำให้คนไทยและสังคมไทยมีความเป็นวัตถุนิยมมากขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาด้านพฤติกรรมของคนในสังคม เกิดการเอารัดเอาเปรียบ สภาวะแวดล้อมเสื่อมโทรมจากกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจ และเกิดผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนไทยโดยทั่วไปอย่างกว้างขวาง

เพื่อให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงในสังคม ช่วยแก้ปัญหาการพัฒนาที่ขาดความสมดุล คือ เศรษฐกิจดี สังคมมีปัญหา การพัฒนาไม่ยั่งยืน การพัฒนาในระยะ 5 ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักของการพัฒนาไว้ดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของคนทั้งในด้านร่างกายจิตใจและสติปัญญา
2. เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมให้มีความมั่นคง และเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน
3. เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ มั่นคง และสมดุล
4. เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้มีความสมบูรณ์ สามารถสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตได้อย่างยั่งยืน
5. เพื่อปรับระบบบริหารจัดการ เปิดโอกาสให้องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคเอกชน ชุมชน และประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศมากขึ้น

เป้าหมาย

1. เพิ่มปริมาณการเตรียมความพร้อมทุกด้านของเด็กปฐมวัย (0 – 5 ปี) อย่างมีคุณภาพ เพิ่มคุณภาพการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน 9 ปี แก่เด็กในวัยเรียนทุกคน และการเตรียมการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น 12 ปี
2. ยกกระดับทักษะฝีมือและความรู้พื้นฐานให้แก่แรงงาน ในสถานประกอบการ โดยให้ความสำคัญเป็นลำดับแรกต่อกลุ่มแรงงานอายุ 25 – 45 ปี ลดอัตราการประสบนันตรายจากการทำงาน และลดจำนวนการเกิดอุบัติเหตุต่าง ๆ
3. ให้ผู้ด้อยโอกาสทุกประเภทได้รับโอกาสการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และได้รับบริการพื้นฐานทางสังคมอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง
4. รักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจไทย โดยลดการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด และรักษาอัตราเงินเฟ้อให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม ระดมการออมของภาคครัวเรือนให้เพิ่มขึ้น

5. ขยายปริมาณ และเพิ่มคุณภาพของบริการโครงสร้างพื้นฐานสู่ภูมิภาค และชนบท ลดสัดส่วนคนยากจนของประเทศให้น้อยกว่าร้อยละ 10
6. อนุรักษ์และฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์รวมทั้งการรักษาพื้นที่ป่าชายเลน
7. สร้างโอกาสและเพิ่มทางเลือกในการประกอบอาชีพเกษตรกรในรูปแบบของเกษตรธรรมชาติ เกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน และวนเกษตร
8. การลงทุนในการควบคุมและฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในเมือง ภูมิภาค และชนบท

ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

1. การพัฒนาศักยภาพของคน ประกอบด้วย การส่งเสริมให้ประเทศมีโครงสร้างประชากรที่เหมาะสม การพัฒนาสติปัญญาและทักษะฝีมือแรงงานให้คนไทยทุกคนมีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงขึ้นในกระบวนการผลิตและสามารถปรับตัวได้กับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการพัฒนาสุขภาพและพละทานามัยที่มุ่งเสริมสร้างโอกาสให้คนไทยทุกคนมีสุขภาพดีถ้วนหน้า และมีความรู้ความเข้าใจในการป้องกันโรค
2. การพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมให้เอื้อต่อการพัฒนาคน ประกอบด้วย แนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน การพัฒนาระบบความมั่นคงทางสังคมเพื่อสร้างหลักประกันด้านต่าง ๆ แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง และการส่งเสริมให้วัฒนธรรมมีบทบาทในการพัฒนาคนและประเทศให้สมดุลและยั่งยืน
3. การเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาของภูมิภาค และชนบทเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึง ประกอบด้วย แนวทางการกระจายโอกาสและความเจริญด้วยการพัฒนาพื้นที่ในภูมิภาค การสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ และขยายเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชน การเสริมสร้างโอกาส

การพัฒนาเพื่อสร้างอาชีพและการมีงานทำด้วยการส่งเสริมบทบาทของภาคธุรกิจ เอกชนและองค์กรพัฒนาเอกชน การแก้ไขปัญหาและรักษาสภาพแวดล้อมเมือง การบริหารการจัดการงานพัฒนาในลักษณะพหุภาคี ทั้งในงานพัฒนาทั่วไปและในระดับพื้นที่

4. **การพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจเพื่อสนับสนุนการพัฒนาคน และคุณภาพชีวิต** ประกอบด้วยแนวทางการเสริมสร้างระบบเศรษฐกิจให้เข้มแข็ง การปรับโครงสร้างการผลิตให้เข้มแข็งเพื่อให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของตลาดโลก และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทย การพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ตลอดจน การพัฒนาพื้นที่ชุมชนและบริการโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และยกระดับคุณภาพชีวิต

5. **การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ประกอบด้วยแนวทางการบริหารจัดการเพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้มีความสมบูรณ์ เกิดความสมดุลต่อระบบนิเวศวิทยา รวมทั้งการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนและเป็นฐานการพัฒนาประเทศในระยะยาว การจัดระบบการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดการใช้ประโยชน์ และควบคุมดูแลอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการบริหารจัดการเพื่อป้องกันและบรรเทาภัยอันเกิดจากธรรมชาติ

6. **การพัฒนาประชาธิปไตย** เป็นการพัฒนาภาครัฐให้มีสมรรถนะในการเสริมสร้างศักยภาพของคน ทำให้คนในสังคมเป็นพันธมิตรกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ การจัดการแก้ไขความขัดแย้งในสังคมด้วยสันติวิธี สนับสนุนให้ประชาชนทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะของภาครัฐ ตลอดจนการสร้างความต่อเนื่องในงานบริหารรัฐกิจ โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจด้านนโยบายสาธารณะและการกำหนดระเบียบวาระแห่งชาติ

7. การบริหารการจัดการเพื่อให้มีการนำแผนพัฒนาฯ ไปดำเนิน-การให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ประกอบด้วยแนวทางการแปลงแผนสู่การปฏิบัติด้วยการจัดการในระดับพื้นที่ตามภารกิจของหน่วยงานราชการและการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในสังคม การพัฒนากลไกของรัฐในการปฏิบัติงาน การเร่งรัดพัฒนาระบบกฎหมายให้เป็นไปในแนวทางของระบบกฎหมายมหาชน การปรับบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคีเพื่อการพัฒนา การเพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงานกลางในการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผลโดยมีการจัดทำดัชนีชี้วัดผลของการพัฒนาแบบองค์รวม

แนวคิดหลักของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8

1. การพัฒนาที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา คือ “การพัฒนาคนโดยคนและเพื่อคน” ซึ่งหมายถึง การพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการสร้างศักยภาพและคุณภาพชีวิตของคนเป็นลำดับแรก

การพัฒนาคน หมายถึง การพัฒนาศักยภาพของคนในเชิงคุณภาพโดยเน้นการเสริมสร้างคุณภาพ และความสามารถของคน ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา

การพัฒนาโดยคน หมายถึง การที่คนในทุกระดับชั้นมีสิทธิและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมของตน ตลอดจนได้รับโอกาสในการพัฒนาตนเองไปในทิศทางที่นำไปสู่ประโยชน์สุขที่สังคมนั้น ๆ ต้องการ

การพัฒนาเพื่อคน หมายถึง การพัฒนาที่คำนึงถึงผลกระทบและผลประโยชน์ที่คนจะได้รับ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในสังคมให้มีสภาพความเป็นอยู่และสภาพจิตใจที่ดีขึ้น

2. การพัฒนาในลักษณะองค์รวมแบบบูรณาการ คือ การพัฒนาทุกส่วนไปพร้อมกันโดยการพัฒนาแต่ละส่วนนำไปสู่เป้าหมายสุดท้ายร่วมกัน มีการพัฒนาที่เชื่อมโยงเกื้อกูลในทุกส่วนอย่างสมดุลเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว

3. การพัฒนาโดยอาศัยการมีส่วนร่วม คือ การพัฒนาที่เน้นให้ทุกฝ่ายในสังคมมีส่วนร่วมในการพัฒนาภายใต้กลไกต่าง ๆ ที่ประสานสอดคล้องกัน เป็น การมีส่วนร่วมที่ครบกระบวนการพัฒนา คือ ร่วมในการคิด การวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินการ การปรับปรุงและร่วมในการติดตามประเมินผล

บทที่ 2

สาระสำคัญของแผนพัฒนาแรงงานและสวัสดิการสังคม ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2540 – 2544)

.....

แผนพัฒนาแรงงานและสวัสดิการสังคม ฉบับที่ 1 เป็นแผนการดำเนินงานซึ่งกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมจัดทำขึ้นเพื่อรองรับแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะใช้เป็นแผนแม่บท หรือแผนที่นำการดำเนินงานของกระทรวง ในการแก้ไขปัญหาสังคมด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม

ในการจัดทำแผนพัฒนาแรงงานและสวัสดิการสังคม ฉบับที่ 1 นั้นกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมได้นำแนวทางตามนโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 และอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของกระทรวง มาจัดกรอบแนวทางการดำเนินงานของกระทรวง โดยได้มีกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับแนวความคิดหลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 คือ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” ดังนี้

วัตถุประสงค์

1. ส่งเสริมให้ประชากรในวัยทำงานมีงานทำตามความรู้ความสามารถ และมีรายได้เหมาะสม
2. พัฒนาฝีมือแรงงานให้มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอ
3. ประชาชนทุกกลุ่มอาชีพได้รับสวัสดิการสังคม มีความมั่นคงในการดำรงชีวิต และคุณภาพชีวิตที่ดี
4. วางรากฐานให้กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เป็นกระทรวงที่สามารถให้บริการประชาชนได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

เป้าหมาย

1. ด้านการเพิ่มและขยายโอกาสการมีงานทำ ประชากรวัยทำงาน มีงานทำและมีรายได้ที่เหมาะสม สามารถใช้บริการจัดหางานของรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้รับการแนะแนวอาชีพเพื่อให้สามารถเลือกประกอบอาชีพได้ตามความสนใจและความถนัดของตนเอง รวมทั้งผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้หย่อน-สมรรถภาพ ได้รับการดูแลให้สามารถประกอบอาชีพตามความเหมาะสม

2. ด้านการเพิ่มศักยภาพและพัฒนาฝีมือแรงงาน กำลังแรงงานได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ขยายขอบเขตความร่วมมือระหว่างภาครัฐ รัฐบาล เอกชน และองค์กรเยาวชน ให้มีการผลิตครูช่าง และอุปกรณ์การฝึกอบรมที่เพียงพอและมีประสิทธิภาพ ให้มีการประกันคุณภาพและมาตรฐานฝีมือแรงงานให้เป็นที่ยอมรับทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ให้มีศูนย์หรือสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน และสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานนานาชาติ เพื่อรองรับความต้องการในการพัฒนาฝีมือแรงงานของประเทศและในระดับภูมิภาค

3. ด้านการเพิ่มคุณภาพชีวิตผู้ใช้แรงงาน ให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานแรงงานทุกด้านให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ขยายการคุ้มครองแรงงานให้ครอบคลุมแรงงานภาคเกษตรและแรงงานนอกระบบ เสริมสร้างสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่ม ส่งเสริมให้มีการจัดสวัสดิการแรงงาน พัฒนาระบบการป้องกันอุบัติเหตุและโรคอันเกิดจากการทำงานเพื่อลดการประสพอันตรายจากการทำงานให้อยู่ในระดับที่ไม่เกินมาตรฐานสากล

4. ด้านส่งเสริมสวัสดิการสังคม ประชากรกลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สามารถดำรงชีพในสังคมและเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพ ได้รับการสวัสดิการสังคมสอดคล้องกับสถานการณ์และความต้องการ ประชาชนมีศักยภาพในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว และชุมชน

5. **ด้านการพัฒนาโครงสร้างองค์กรและการบริหาร** มีโครงสร้างและกลไกที่สามารถให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึงทุกระดับ มีศูนย์บริการประชาชน เบ็ดเสร็จครบทุกเขต มีศูนย์สารสนเทศแรงงานและสวัสดิการสังคม ที่สามารถให้บริการได้ทั่วประเทศ ประชาชนได้รับบริการที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมได้รับการยอมรับมากขึ้น ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

6. **ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศแรงงานและสวัสดิการสังคม** จัดทำระบบมาตรฐานข้อมูลและสถิติที่มีมาตรฐานเดียวกันและเป็นสากลเชื่อมโยงกับระบบข้อมูลและระบบสารสนเทศของหน่วยงานภายนอกกระทรวงทั้งภาครัฐและเอกชน และองค์การระหว่างประเทศให้เป็นเครือข่ายที่สมบูรณ์ และให้บริการข้อมูลแก่ผู้ที่ต้องการใช้ทุกระดับ

แนวทางการดำเนินงาน

1. **การเพิ่มและขยายโอกาสการมีงานทำ** เป็นการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในวัยทำงานมีงานทำตามความรู้ความสามารถและมีรายได้ที่เหมาะสมเพื่อสร้างหลักประกันทางเศรษฐกิจแก่ครอบครัว ประกอบด้วยการจัดหางานในประเทศ การกำกับดูแล และคุ้มครองแรงงานที่ไปทำงานต่างประเทศ การควบคุมการทำงานของคนต่างด้าว การแนะแนวอาชีพและส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ

2. **การเพิ่มศักยภาพและพัฒนาฝีมือแรงงาน** เป็นการดำเนินงานเพื่อพัฒนาศักยภาพของกำลังแรงงานให้สามารถเข้าสู่กระบวนการผลิต และตลาดแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยกระดับฝีมือแรงงานให้ก้าวทันเทคโนโลยี เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ประกอบด้วยการฝึกเตรียมเข้าทำงานให้แก่กลุ่มแรงงานใหม่ การยกระดับฝีมือให้แก่แรงงานที่อยู่ในตลาดแรงงาน การกำหนดและทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน ตลอดจนการส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาฝีมือแรงงาน

3. การเพิ่มคุณภาพชีวิตผู้ใช้แรงงาน เป็นการดำเนินงานเพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มอาชีพได้รับการคุ้มครองในด้านสภาพการจ้าง สภาพการทำงานมีความมั่นคงปลอดภัย และมีสวัสดิการแรงงานที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ประกอบด้วย การตรวจคุ้มครองกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานแรงงานทุกด้าน การพัฒนาระบบการป้องกันอุบัติเหตุ และโรคอันเกิดจากการทำงาน การสร้างวินัยและแรงงานสัมพันธ์ในการทำงาน และการส่งเสริมสวัสดิการแรงงาน

4. การส่งเสริมสวัสดิการสังคม เป็นการดำเนินการเพื่อให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ประกอบด้วย การสงเคราะห์และจัดสวัสดิการเด็กที่อยู่ในภาวะยากลำบาก การพัฒนากลุ่มเด็กและสตรีที่ถูกเลือกปฏิบัติ การสงเคราะห์ผู้สูงอายุที่ยากจน การพัฒนากลุ่มคนพิการ การช่วยเหลือคนไทยต่างวัฒนธรรม การสงเคราะห์ฟื้นฟูผู้ประสบภัย และการพัฒนาระบบประกันสังคม

5. การพัฒนาโครงสร้างองค์กรและการบริหาร เป็นการดำเนินงานเพื่อวางรากฐานโครงสร้าง และกลไกการบริหารงานให้สามารถบริการประชาชนได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

6. การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศแรงงานและสวัสดิการสังคม เป็นการดำเนินการเพื่อจัดทำระบบฐานข้อมูลแรงงานและสวัสดิการสังคมให้เป็นเครือข่ายมีมาตรฐานเดียวกัน และสามารถเชื่อมโยงกับกระทรวง ทบวง กรมอื่น ๆ เป็นฐานข้อมูลระดับชาติ เพื่อสามารถใช้ในการวางแผนพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 3

แผนพัฒนาจังหวัด

.....

แผนพัฒนาจังหวัด

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารการพัฒนาเพื่อกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น พ.ศ. 2539 **แผนพัฒนาจังหวัด** หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ของจังหวัด โดยคณะกรรมการพัฒนาจังหวัดเป็นผู้กำหนดนโยบาย ทิศทาง แนวทางการพัฒนา และการประสานแผนงานและโครงการของจังหวัดที่สอดคล้องกับนโยบายของชาติ ซึ่งประกอบด้วย

1. แผนพัฒนาและโครงการพัฒนาชนบทของหน่วยราชการในส่วนกลางที่ดำเนินการในพื้นที่ของจังหวัด หรือแผนงานโครงการของหน่วยราชการส่วนกลางที่มอบให้ส่วนราชการ ส่วนภูมิภาคในจังหวัดดำเนินการ หรือแผนงานโครงการที่จังหวัดดำเนินการเอง และจังหวัดเป็นผู้ประสานแผนงานและโครงการพัฒนาดังกล่าว

2. โครงการพัฒนาตำบล

3. แผนงานและโครงการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น

แผนพัฒนาจังหวัดเป็นแผนระยะยาว 5 ปี มีลักษณะเป็นแผนแม่บทของจังหวัด ซึ่ง ครอบคลุมแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของอำเภอ และตำบลในช่วงระยะ 5 ปี ในทุกพื้นที่จังหวัด

แผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี ประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐาน

- ลักษณะทั่วไป (ขนาดและที่ตั้ง ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ)
- ทรัพยากรธรรมชาติ
- ลักษณะทางการปกครอง
- โครงสร้างทางประชากรและสังคม

2. ปัญหาและความต้องการ

- ปัญหา
- ความต้องการ

3. กรอบนโยบายสำคัญ

- นโยบายของชาติ
- นโยบายกระทรวง/กรม
- นโยบายจังหวัด

4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดระยะ 5 ปี

5. แผนงานโครงการ

- 5.1 โครงการภายใต้ระบบ กนภ.
- 5.2 โครงการภายใต้บังคับของส่วนกลาง (กระทรวง/กรม)
- 5.3 แผนงานโครงการภายใต้นโยบายของจังหวัด

ความเป็นมาและแนวคิดในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี

การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504 – 2508) รัฐบาลได้มอบหมายให้กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ดำเนินการตามภารกิจในพื้นที่จังหวัดโดยตรง โดยไม่มีการจัดทำแผนของจังหวัดเพื่อรองรับ

การพัฒนา ก่อให้เกิดปัญหาต่อระบบการทำงาน คือ การแก้ไขปัญหามิตรงกับพื้นที่และความต้องการของประชาชน การประสานงานมีน้อย และไม่มีระบบข้อมูลใช้ร่วมกันในการพัฒนา

ในปี 2512 รัฐบาลได้สนับสนุนให้จัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขึ้นเป็นครั้งแรกพร้อม ๆ กับการจัดตั้งสำนักงานจังหวัดให้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งแผนพัฒนาจังหวัดที่จัดทำขึ้นนั้นเป็นแผนพัฒนาสมบูรณแบบในด้านเศรษฐกิจและสังคมทุกสาขา แต่ไม่สามารถเชื่อมโยงกับนโยบายและแผนระดับชาติได้ ทำให้ไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอ ประกอบกับรัฐบาลขาดนโยบายในการบริหารที่ชัดเจน และสำนักงานจังหวัดยังขาดความพร้อมในทุกด้าน

ในปี 2525 รัฐบาลได้ประกาศนโยบายและแนวทางในการพัฒนาชนบทที่ชัดเจน เรียกว่า ระบบ กชช. (ระบบคณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ) โดยให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาคความยากจนในพื้นที่ชนบท จำนวน 38 จังหวัด 288 อำเภอ และ 12,586 หมู่บ้าน จาก 4 กระทรวงหลัก คือ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงศึกษาธิการ

ในปี 2527 รัฐบาลได้ขยายขอบเขตการปฏิบัติงานของ กชช. ให้ครอบคลุมการพัฒนาชนบทในพื้นที่ทั่วไปทั่วประเทศด้วยการให้ทุกจังหวัดจัดทำ “แผนพัฒนาจังหวัดประจำปี” โดยยึดพื้นที่เป้าหมายเป็นหลัก

ในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 -2534) ได้ขยายขอบเขตการแก้ไขปัญหมาให้ครอบคลุมทุกจังหวัด พร้อมกับเพิ่มความพยายามในการพัฒนาเพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจในชนบท จึงได้ขยายขอบเขตการพัฒนาชนบทจากเดิม 4 กระทรวงหลัก เป็น 6 กระทรวงหลัก โดยเพิ่มงานของกระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงพาณิชย์ เข้าไปในระบบ กชช. เริ่มกระจายอำนาจการ

พัฒนาชนบทไปยังส่วนภูมิภาค โดยปรับปรุงการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดประจำปี และให้มีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี (พ.ศ. 2535 – 2539) ขึ้นเป็นครั้งแรกเพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาและสังคมของจังหวัดเอง โดยไม่ต้องรอแนวทางจากส่วนกลาง

ในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 – 2539) เริ่มกระจายอำนาจในการบริหารและการไปสู่ส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นมากขึ้น โดยสนับสนุนงบประมาณในรูปแบบโครงการพัฒนาจังหวัด ปรับปรุงระเบียบการบริหารการพัฒนาชนบทโดยรวม ระบบการบริหารการพัฒนาชนบทที่มีอยู่ คือ ระบบ กชช. และระบบ กสช. (การสร้างงานในชนบท) ให้เข้ามาอยู่ในระบบเดียวกัน โดยเปลี่ยนโครงการ กสช. เป็นโครงการพัฒนาตำบล

ผลการปรับปรุงระเบียบดังกล่าวทำให้เกิดการรวมงานพัฒนาชนบททุกประเภท เข้าอยู่ในระบบเดียวกันภายใต้การบริหารของคณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติเพียงคณะเดียว มีแผนจังหวัดแผนเดียวเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด ซึ่งครอบคลุมในทุกพื้นที่ และรัฐบาลได้ประกาศนโยบายกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคเพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ปรับปรุงองค์การบริหารเดิม (คณะกรรมการพัฒนาชนบทและกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค) เพื่อให้การพัฒนาชนบทมีความสมบูรณ์ครบถ้วนทั้งในด้านการแก้ไขปัญหาและการส่งเสริมรายได้ ให้แก่คนในชนบทจากระบบ กชช. เป็น ระบบ กชช.ภ.

นอกจากนี้ รัฐบาลได้ให้ความสำคัญแก่กองทัพให้มีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น โดยเฉพาะการพัฒนาเพื่อการเสริมสร้างความมั่นคง จึงได้มอบหมายให้กระทรวงกลาโหมเป็นอีกกระทรวงหนึ่งในระบบ กชช.ภ. ประกอบกับ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมได้แยกตัวจากกระทรวงมหาดไทย เป็น กระทรวงใหม่

และยังคงมีส่วนในการพัฒนาชนบทและกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค จึงได้ขยายขอบเขตการพัฒนาจากเดิม 6 กระทรวงหลัก เป็น 8 กระทรวงหลัก โดยเพิ่มงานของกระทรวงกลาโหม และกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมเข้าไปในระบบ กชช.ภ.

ก่อนสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 ในปี 2539 กชช.ภ. มีมติให้จังหวัดจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2540 – 2544) และกำหนดให้มีการปรับปรุงระบบการวางแผนพัฒนาจังหวัด โดยกำหนดขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดให้มี 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด

ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี

ขั้นตอนที่ 3 การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดประจำปี

ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาจังหวัดประจำปี

การวางแผนพัฒนาจังหวัดในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544)

จากมติ กชช.ภ. เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2536 กำหนดให้ปรับปรุงระบบการวางแผนพัฒนาจังหวัดให้มีประสิทธิภาพ และมีมติเพิ่มเติม เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2537 ให้ยึดหลักการพัฒนาชนบทภายใต้ระบบ กชช.ภ. แต่ให้ปรับวิธีการให้สั้นลงรวมทั้งเพิ่มบทบาทให้จังหวัดเป็นศูนย์กลางการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาของจังหวัด ซึ่งคณะอนุกรรมการประสานการวางแผนพัฒนาจังหวัด (อผจ.) ได้มอบหมายให้กองแผนพัฒนาจังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานรับผิดชอบเรื่องการปรับปรุงระบบ และขั้นตอนการวางแผนพัฒนาจังหวัด และให้จังหวัด “เป็นศูนย์กลาง” ของการประสานการบริหารการพัฒนาชนบทในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

ต่อมารัฐบาลภายใต้การบริหารของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี นายบรรหาร ศิลปอาชา ได้ปรับปรุงองค์กร กชช.ภ. เป็น *คณะกรรมการนโยบายกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น* หรือ *กนภ.* และให้มีการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 มาใช้ แต่แผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี ฉบับใหม่ยังขาดความสมบูรณ์ เนื้อหาสาระยังมีความคลาดเคลื่อนไม่สอดคล้องกับแผนพัฒนาฉบับที่ 8 ประกอบกับกรอบนโยบายของ กนภ. ที่เกิดขึ้นใหม่ยังไม่ได้บรรจุไว้ในแผนพัฒนาจังหวัด ดังนั้น คณะอนุกรรมการประสานแผนพัฒนาจังหวัด ภายใต้คณะกรรมการนโยบายกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น (กนภ.) จึงได้จัดประชุมสัมมนาผู้ประสานแผนของกระทรวง ผลการสัมมนาให้มีการปรับปรุงระบบการวางแผนพัฒนาจังหวัด ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ

1. กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด
2. เนื้อหาสาระของแผนพัฒนาจังหวัด
3. แนวทางการประสานแผนพัฒนาจังหวัด
4. ระบบการติดตามประเมินผล
5. ระบบข้อมูลเพื่อการวางแผนพัฒนาจังหวัด
6. องค์กรบริหารการพัฒนา

นอกจากนี้ยังให้มีการปรับปรุงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดโดยยกเลิกการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดประจำปี ให้จัดทำสรุปค่าของงบประมาณประจำปี แทน และที่ประชุมมีมติให้เปลี่ยนข้อความจาก *การจัดทำสรุปค่าของงบประมาณจังหวัดประจำปี* เป็น *การจัดทำแผนความต้องการของจังหวัดประจำปี* มีผลให้กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดในปัจจุบัน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด
2. การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี
3. การจัดทำแผนความต้องการของจังหวัดประจำปี
4. การจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาจังหวัดประจำปี

การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี

ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี จะต้องอาศัยข้อมูลพื้นฐาน ศักยภาพ โอกาส และข้อได้เปรียบตามแนวทางในยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาลจังหวัด และแผนลงทุนของจังหวัด ประกอบกับแนวนโยบายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และกรอบนโยบายของกระทรวงต่าง ๆ ใช้วิเคราะห์และสรุปและเห็นภาพรวมของการพัฒนาจังหวัดในระยะ 5 ปี

แผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี จะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละแผน เพื่อให้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาจังหวัด และเป็นเครื่องมือประสานงานระหว่างหน่วยงาน องค์การต่าง ๆ ในเขตจังหวัด รวมทั้งใช้เป็นค่าของงบประมาณประจำปีสำหรับให้ กระทรวงหลัก และหน่วยงานเสริม ในระบบ กนก. ใช้เป็นข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และให้จังหวัดใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดกรอบสำหรับการจัดทำแผนปฏิบัติการของจังหวัดและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี

1. เพื่อให้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด ให้สอดคล้องกับโอกาส ศักยภาพและแนวทางในการพัฒนาตามยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาลจังหวัดและแนวแผนลงทุนของจังหวัด
2. เพื่อให้เป็นค่าของงบประมาณของจังหวัด
3. เพื่อให้เป็นเครื่องมือในการดำเนินการสนองตอบนโยบายของรัฐบาล นโยบายส่วนกลาง และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

องค์กรที่รับผิดชอบจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

องค์กรที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี คือ คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด (กพจ.) โดย กพจ. จะแต่งตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจขึ้นรับผิดชอบดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และเร่งรัด กำกับ ประชุมชี้แจงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาระดับอำเภอและตำบลเพื่อให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางกาพัฒนาเดียวกัน

บทที่ 4

แผนปฏิบัติการพัฒนาจังหวัดประจำปี

4.1 สาระสำคัญของแผนปฏิบัติการพัฒนาจังหวัดประจำปี

แผนปฏิบัติการพัฒนาจังหวัดประจำปี เป็นแผนงานที่มีความสำคัญ แผนงานหนึ่งในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งแสดงแผนงานโครงการ และกิจกรรมหลักของหน่วยงานกรมระดับจังหวัด ที่จะต้องดำเนินการในเขตพื้นที่ จังหวัด ภายใต้งบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากหน่วยงานต้นสังกัดในงบประมาณ นั้น ๆ

แผนปฏิบัติการพัฒนาจังหวัดประจำปี หรือ แผนปฏิบัติการประจำปี ประกอบด้วยสาระสำคัญ 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สรุปงบหน้าบัญชีโครงการตามแผนปฏิบัติการประจำปี แยกตามลักษณะต่าง ๆ ได้ดังนี้

1.1 สรุปงบหน้าจำนวนโครงการและงบประมาณ แสดงภาพรวมของทุกกระทรวงในระดับจังหวัด จำแนกรายแผนงานโครงการ และแนวทาง (แบบ ผป - 01)

หน่วยงานที่จัดทำ : สำนักงานจังหวัด

1.2 สรุปงบหน้าจำนวนโครงการและงบประมาณ แสดงภาพรวมของแต่ละกระทรวงในระดับจังหวัด แยกรายการจำแนกรายแผนงานโครงการและแนวทาง

(แบบ ผป - 02)

หน่วยงานที่จัดทำ : หน่วยงานผู้แทนกระทรวงในระดับจังหวัด

1.3 สรุปบหน้าจำนวนโครงการและงบประมาณ แสดงภาพรวมของกรมในระดับจังหวัด จำแนกรายแผนงานโครงการและแนวทาง (แบบ ผป – 03)
หน่วยงานที่จัดทำ : หน่วยงานผู้แทนกรมในระดับจังหวัด

ส่วนที่ 2 บัญชีแผนงาน โครงการ ตามแผนปฏิบัติการประจำปี แสดงแผนงาน โครงการ แยกตามประเภทของแผนงาน โครงการ (แบบ ผป – 04) ดังนี้

- 1) แผนงาน โครงการ ภายใต้ระบบ กนภ. (ตามกรอบ แผนงาน งาน โครงการ กิจกรรม ที่ กนภ. กำหนด)
- 2) แผนงาน โครงการ ภายใต้บังคับของทุกกระทรวงกรม (นอกระบบ กนภ.)
- 3) แผนงาน โครงการ ตามนโยบายของจังหวัด (โครงการริเริ่มของจังหวัด)

หน่วยงานที่จัดทำ : หน่วยงานผู้แทนกรมในระดับจังหวัด

4.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาจังหวัดประจำปีของกระทรวงแรงงาน แรงงานและสวัสดิการสังคม

ในการให้บริการประชาชนด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม ปัจจุบันได้ใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาลและแผนพัฒนาแรงงานและสวัสดิการสังคมเป็นกรอบแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ แต่ด้วยข้อจำกัดด้านบุคลากรและงบประมาณ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการให้บริการประชาชนดังกล่าว จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อประสานกรอบแนวทางทั้ง 3 ประการเข้าด้วยกัน เพื่อจัดลำดับ

ความสำคัญ ความเร่งด่วนของบริการที่จะดำเนินการในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้การบริการประชาชนด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมเป็นรูปธรรมมีความต่อเนื่อง และเบ็ดเสร็จ ซึ่งผู้ปฏิบัติสามารถใช้เป็นแผนการดำเนินงาน และผู้บริหารสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมและติดตามผลการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายได้

การจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาจังหวัดประจำปี ของหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมที่อยู่ในเขตพื้นที่จังหวัด ได้ยึดหลักปฏิบัติตามแนวทางของกระทรวง โดยใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล และแผนพัฒนาแรงงานและสวัสดิการสังคม รวมทั้งแผนความต้องการของจังหวัดประจำปี ประกอบด้วย นโยบายเร่งด่วนของกระทรวง กรม และของจังหวัด เพื่อที่จะปฏิบัติงานในปีนั้น ๆ เป็นกรอบในการจัดทำ โดยสำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดเป็นหน่วยงานผู้แทนกระทรวงรับผิดชอบในการประสานการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัดเพื่อให้การจัดทำแผนฯ บรรลุตามวัตถุประสงค์ สามารถแก้ไขปัญหาและบริการประชาชนในพื้นที่ได้อย่างทั่วถึง

จากเหตุผลดังกล่าว เจ้าหน้าที่สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัด ผู้ทำหน้าที่ประสานรวมทั้งการจัดทำแผนฯ ในส่วนของสำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดเอง จะต้องศึกษาขั้นตอน วิธีการในการจัดทำแผนฯ เพื่อให้สามารถให้ข้อมูลและแนะนำชี้แจงหน่วยงานในสังกัดให้ปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัด ผู้รับผิดชอบในการประสานการจัดทำแผนของกระทรวง จึงได้แสดงแนวทางการประสานการจัดทำแผน ซึ่งในที่นี้จะได้กล่าวถึงการประสานการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาจังหวัดประจำปี อันเป็นขั้นตอนสำคัญในการนำเงินงบประมาณลงดำเนินการในพื้นที่ให้บรรลุผลตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนด

4.3 แนวทางการประสานการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาจังหวัดประจำปี ในส่วนของหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

1) แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ประกอบด้วย แรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดเป็นประธานคณะทำงาน มีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนฯ ของหน่วยงาน คณะทำงาน มีเจ้าหน้าที่สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดเป็นคณะทำงานและเลขานุการ

หน่วยงานรับผิดชอบ : สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัด

วิธีการ

- 1.1 ประสานกับหน่วยงานในสังกัดทั้งระดับกรม และหน่วยงานย่อยให้แจ้งรายชื่อผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผน เพื่อร่วมเป็นคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
- 1.2 เสนอคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานฯ ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อโปรดทราบ และลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานฯ จัดทำแผนพัฒนาจังหวัดของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
- 1.3 จัดส่งคำสั่งจังหวัดฯ ตามข้อ 1.2 ให้หน่วยงานในสังกัดเพื่อแจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้ได้รับการแต่งตั้งทราบ

2) จัดประชุมคณะทำงานฯ เพื่อชี้แจงแนวทางในการจัดทำแผนฯ

หน่วยงานรับผิดชอบ : สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัด

วิธีการ

2.1 ชั้นเตรียมการประชุมคณะทำงานฯ

- 2.1.1 จัดเตรียมเอกสารที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนฯ ได้แก่ แนวทางการจัดทำแผนฯ หนังสือสั่งการกระทรวง หนังสือสั่งการจังหวัด และอื่น ๆ รวมทั้งยกตัวอย่างแบบฟอร์มต่าง ๆ เพื่อใช้ประกอบการชี้แจง

2.1.2 จัดเตรียมวาระการประชุม อุปกรณ์การเสนอเอกสารข้อมูลต่อที่ประชุม เช่น แผ่นใส บอร์ด เครื่องฉายสไลด์ ฯลฯ

2.1.3 จัดทำหนังสือถึงหน่วยงานในสังกัด เชิญเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นคณะทำงานฯ เข้าร่วมซักซ้อมความเข้าใจในการจัดทำแผนฯ

2.2 ขั้นตอนการประชุมคณะทำงานฯ

เจ้าหน้าที่สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัด ชี้แจงวัตถุประสงค์ แนวทางการจัดทำแผนฯ อธิบายแบบฟอร์มต่าง ๆ ที่ต้องใช้ พร้อมทั้งชี้แจงขั้นตอนการจัดทำแผนฯ ดังนี้

ก. แบบฟอร์มที่ต้องใช้ ประกอบด้วยแบบฟอร์ม 3 แบบ คือ

1. สรุบบหน้าจำนวนโครงการ และจำนวนงบประมาณตามแผนฯ ภาพรวมของกระทรวง แยกรายกรม จำแนกแผนงาน โครงการและแนวทาง (แบบ ผป – 02)
หน่วยงานที่จัดทำ : สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัด
2. สรุบบหน้าจำนวนโครงการและงบประมาณ แสดงภาพรวมของกรมในระดับจังหวัด จำแนกรายแผนงาน โครงการและแนวทาง (แบบผป – 03)
หน่วยงานที่จัดทำ : ทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวง รวมทั้งสำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัด (กรณีหน่วยงานระดับกรมมีหน่วยงานย่อยให้รวบรวมแบบ ผป- 03 ของหน่วยงานย่อยมาจัดทำเป็นภาพรวมของกรม)
3. บัญชีแผนงานโครงการตามแผนปฏิบัติการประจำปี (แบบ ผป – 04)
หน่วยงานที่จัดทำ : หน่วยงานตามข้อ 2 (กรณีมีหน่วยงานย่อยให้รวบรวมแบบ ผป – 04 ของหน่วยงานย่อยมาจัดทำเป็นภาพรวมของกรมเช่นเดียวกับข้อ 2)

**ข. ขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาจังหวัดประจำปีของ
หน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม**

ในการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาจังหวัดประจำปีของกระทรวงแรงงาน
และสวัสดิการสังคม สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัด มีบทบาทหน้าที่
ใน 2 ลักษณะ คือ

1. ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะหน่วยงานผู้แทนกระทรวง รับผิดชอบในการจัดทำ
แบบ ผป - 02
2. ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะหน่วยงานผู้แทนกรม (สำนักงานปลัดกระทรวง) รับผิดชอบในการจัดทำ แบบ ผป - 03 และ ผป - 04

ในที่นี้จึงได้ชี้แจงขั้นตอนการจัดทำแผนฯ ทั้งในส่วนการจัดทำแบบผป - 02
ในความรับผิดชอบของหน่วยงานผู้แทนกระทรวง และการจัดทำแบบผป - 03 และ
ผป - 04 ในความรับผิดชอบของหน่วยงานผู้แทนกรม ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จัดทำบัญชีแผนงาน โครงการตามแผนฯ ในแบบ ผป - 04

(ตามตัวอย่างแบบฟอร์มในหน้าที่ 31) ดังนี้

- (1) ระบุปีงบประมาณที่หน่วยงานได้รับอนุมัติงบประมาณเพื่อ
ดำเนินการตามแผนฯ
- (2) ระบุชื่อจังหวัดที่จัดทำแผนฯ
- (3) แยกการจัดทำบัญชีแผนงานโครงการเป็นแต่ละประเภท
โดยแยกหน้าเรียงตามลำดับ ดังนี้
 - (3.1) แผนงานโครงการ ภายใต้ระบบ กนก.
 - (3.2) แผนงานโครงการ ภายใต้งบประมาณปกติของทุก
กระทรวงกรม
 - (3.3) แผนงาน ภายใต้นโยบายของจังหวัด

- (4) ระบุชื่อหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ ซึ่งหมายถึงทั้ง
หน่วยงานกรมระดับจังหวัด และหน่วยงานย่อย (กรณีที่
หน่วยงานย่อยให้จัดทำแบบ ผป - 04 ส่งให้หน่วยงานกรม
รวบรวม)
- (5) ระบุชื่อหน่วยงานต้นสังกัดที่อนุมัติงบประมาณ เช่น สำนัก
งานปลัดกระทรวง กรมการจัดหางาน กรมประชา
สงเคราะห์ เป็นต้น
- (6) หมายถึง หน่วยงานประมาณ ให้ใช้หน่วยเป็น บาท เท่านั้น
- (7) แสดงลำดับแผนงาน โครงการ โดยไม่นับรวมแผนงาน
และกิจกรรม-ย่อย
- (8) ระบุรหัสงบประมาณตามที่สำนักงบประมาณกำหนด หรือ
ตามที่กำหนดไว้ในเอกสารงานโครงการภายใต้ระบบ
กณภ. กรณีรหัสงบประมาณไม่ตรงกันให้ถือรหัสงบ
ประมาณของสำนักงบประมาณเป็นหลัก
- (9) ระบุชื่อ แผนงาน งาน โครงการ และกิจกรรม
- (9.1) ชื่อแผนงาน ที่ครอบคลุมงาน โครงการ และกิจกรรม
- (9.2) ชื่อ งาน โครงการ ที่ดำเนินการภายใต้แผนงานที่
ครอบคลุมกิจกรรม ซึ่งมีรหัสงบประมาณของแต่ละงาน
โครงการ กำกับอยู่ และใช้ในการนับจำนวนโครงการ
- (9.3) ชื่อ กิจกรรม ที่ดำเนินการภายใต้แผนงาน งาน
โครงการ ซึ่งไม่ใช้ในการนับจำนวนโครงการ โดยให้ระบุ
ชื่อ อำเภอ และกำหนดสัดส่วนเป้าหมายจาก (11)
- (10) ระบุแนวทางการพัฒนา ที่กระทรวงมหาดไทยได้
กำหนดไว้ 4 แนวทาง คือ

แนวทางที่ 1 - การเพิ่มศักยภาพคนและชุมชนใน
ชนบท

แนวทางที่ 2 - การพัฒนาอาชีพ การมีงานทำและ
รายได้ของคนทุกกลุ่ม

แนวทางที่ 3 - การฟื้นฟู บูรณะทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม

แนวทางที่ 4 - การเพิ่มบทบาทของประชาชนและ
องค์กรท้องถิ่นในการบริหารจัดการ

- (11) ระบุเป้าหมายเป็นจำนวนหน่วยวัดของงาน โครงการ
และกิจกรรมที่ดำเนินการ เช่น คน แห่ง ครั้ง เป็นต้น
- (12) ระบุจำนวนเงินงบประมาณที่ได้รับอนุมัติในแต่ละงาน
โครงการ กิจกรรม
- (13) ระบุชื่อ อำเภอ ตำบลที่มีงาน โครงการ กิจกรรมลงไป
ดำเนินการในพื้นที่ สำหรับชื่อหมู่บ้านให้อยู่ในดุลยพินิจ
ของกรม จังหวัด หรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
- (13) ระบุช่วงระยะเวลาที่จะดำเนินงานของแต่ละงาน
โครงการ กิจกรรม
- (15) ระบุชื่อหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการกับหน่วยงาน
รับผิดชอบ (ถ้ามี)

ขั้นตอนที่ 2 จัดทำสรุปงบประมาณโครงการและจำนวนงบประมาณตามแผน ปฏิบัติการประจำปี แสดงภาพรวมของกรมระดับจังหวัด จำแนกรายแผนงานโครงการ และแนวทางในแบบ ผป - 03 (ตามตัวอย่างแบบฟอร์มในหน้าที่ 34) ดังนี้

- (1) ระบุ ปีงบประมาณที่ได้รับอนุมัติงบประมาณจากกระทรวงกรม ต้นสังกัด
- (2) ระบุ ชื่อจังหวัดที่จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี
- (3) ระบุ ชื่อ กระทรวงต้นสังกัดของหน่วยงาน ในที่นี้หมายถึง กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
- (4) ระบุชื่อ กรมต้นสังกัดหน่วยงานระดับจังหวัด กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม มีหน่วยงานในสังกัดระดับกรม 6 หน่วยงาน คือ สำนักงานปลัดกระทรวงฯ กรมการจัดหางาน กรมประชาสงเคราะห์ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน และสำนักงานประกันสังคม
- (5) หมายถึง หน่วยงานงบประมาณ ให้ใช้หน่วยเป็น บาท เท่านั้น
- (6)-(7) แสดงลำดับแผนงานโครงการเรียงตามลำดับ ดังนี้
 1. แผนงาน โครงการภายใต้ระบบ กนภ.
 2. แผนงาน โครงการภายใต้งบประมาณปกติของกระทรวงกรม
 3. แผนงาน โครงการภายใต้นโยบายของจังหวัด
- (8) แสดงการแยกจำนวนโครงการตามแผนงานโครงการแต่ละประเภท เป็นรายแนวทาง 4 แนวทาง แต่ละแนวทางประกอบด้วย

1. จำนวนโครงการ แยกตามแผนงานโครงการแต่ละประเภท
 2. จำนวนงบประมาณที่หน่วยงานกรมระดับจังหวัดจัดทำคำขอของงบประมาณ (แผนความต้องการของจังหวัด) ไปยังต้นสังกัด โดยจะขอเพิ่มจากงบประมาณที่ได้รับในปีก่อนประมาณ 20 – 30%
 3. จำนวนงบประมาณที่หน่วยงานกรมระดับจังหวัดได้รับอนุมัติซึ่งอาจจะได้รับน้อยกว่า ที่หน่วยงานจัดทำคำขอไปยังต้นสังกัด
- (9) แสดงยอดรวม จำนวน โครงการ จำนวนงบประมาณที่หน่วยงานกรมระดับจังหวัดจัดทำคำขอไปยังต้นสังกัด และจำนวนงบประมาณที่หน่วยงานได้รับอนุมัติ รวมทุกแนวทางแยกรายแผนงาน โครงการ

สรุปงบหน้าจำนวนโครงการ และจำนวนงบประมาณตามแผนปฏิบัติการประจำปี (1) ของจังหวัด (2)

ภาพรวมของกรมในระดับจังหวัด จำนวนรายแผนงานโครงการและแนวทาง

งบสงวน

กระทรวง (3)

กรม (4)

(5) หน่วย : บาท

(6) ลำดับ	ประเภทโครงการ	แยกจำนวนโครงการตามประเภทที่บริหารแนวทาง												(9) รวม			
		แนวทางที่ 1			แนวทางที่ 2			แนวทางที่ 3			แนวทางที่ 4						
		งบประมา งบกลาง	งบประมา งบพิเศษ	งบประมา งบพิเศษ	งบประมา งบกลาง	งบประมา งบพิเศษ	งบประมา งบพิเศษ	งบประมา งบกลาง	งบประมา งบพิเศษ	งบประมา งบพิเศษ	งบประมา งบกลาง	งบประมา งบพิเศษ	งบประมา งบพิเศษ				
1	แผนงาน ภายใต้ระบบ กนท.																
2	แผนงาน ภายใต้งบประมาณ																
3	แผนงานภายใต้ นโยบายของรัฐจังหวัด																
	รวม																

ขั้นตอนที่ 3 จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีในภาพรวมของกระทรวง

วิธีการ

1. รวบรวมสรุปงบประมาณหน้าจำนวนโครงการและงบประมาณแสดงภาพรวมของแต่ละกรมในสังกัด (แบบ ผป – 03)
2. ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน ในแบบ ผป – 03 ของแต่ละกรม (กรณีพบข้อผิดพลาดให้แจ้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของหน่วยงานดำเนินการแก้ไข)
3. จัดทำแบบสรุปงบประมาณหน้าจำนวนโครงการและงบประมาณแสดงภาพรวมของกระทรวง จำแนกแผนงานโครงการและแนวทางแยกรายการ เรียงลำดับ ตามตัวอักษรในแบบ ผป – 02 ดังนี้
 - (1) ระบุปีงบประมาณที่หน่วยงานได้รับอนุมัติงบประมาณจากกระทรวงกรมต้นสังกัด
 - (2) ระบุชื่อจังหวัดที่จัดทำแผนฯ
 - (3) ระบุชื่อกระทรวงต้นสังกัดของหน่วยงานกรมระดับจังหวัด ในที่นี้หมายถึง กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
 - (4) หมายถึง หน่วยงานงบประมาณให้ใช้หน่วยเป็น บาท เท่านั้น
 - (5) – (6) แสดงลำดับและชื่อหน่วยงานกรมในสังกัดกระทรวงเรียงตามลำดับตัวอักษร
 - (7) ระบุแผนงานโครงการซึ่งมี 3 ประเภท คือ
 1. แผนงานโครงการภายใต้ระบบ กนภ.
 2. แผนงานภายใต้งบประมาณปกติของทุกกระทรวงกรม

3. แผนงานภายใต้นโยบายของจังหวัด

(8) แยกจำนวนโครงการแต่ละประเภทเป็นรายแนว
ทางพัฒนาที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

4 แนวทาง คือ

แนวทางที่ 1 - การเพิ่มศักยภาพคนและชุมชน
ในชนบท

แนวทางที่ 2 - การพัฒนาอาชีพ การมีงานทำ
และรายได้ของคนทุกกลุ่ม

แนวทางที่ 3 - การฟื้นฟู บูรณะ ทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แนวทางที่ 4 - การเพิ่มบทบาทของประชาชน
และองค์กร ท้องถิ่นในการบริการ
จัดการ

โดยระบุจำนวนโครงการจำนวน
งบประมาณที่ได้รับอนุมัติ
(หน่วยเป็น บาท) ในแต่ละ
แนวทาง

(9) ระบุยอดรวมจำนวนโครงการ และงบประมาณที่
ได้รับอนุมัติของแต่ละกรม จำแนกรายแผนงาน
โครงการและแนวทาง

แบบ สป-02

สรุปงบประมาณโครงการและจำนวนงบประมาณตามแผนปฏิบัติการประจำปี .(1). ของจังหวัด(2)

ภาพรวมของกระทรวงในระดับจังหวัดแยกตามกรมต้นแผนพหุงานโครงการและแผนกลาง

แผนปฏิบัติการ

- 1 - ภาควิชาชน กทม.
- 2 - ภาควิชาชน-กิจของทุกกระทรวง/กรม
- 3 - ศาลปกครองจังหวัด

กระทรวง(3)

(4) งบ : บาท

ลำดับ	โครงการ	แผนงาน โครงการ	แยกจำนวนโครงการตามประเภทการดำเนินงาน												รวม(3)
			หมวดที่ 1		หมวดที่ 2		หมวดที่ 3		หมวดที่ 4		หมวดที่ 5		รวม(4)		
			งบ เงิน	งบ เงินอุดหนุน	งบ เงินอุดหนุน	งบ เงินอุดหนุน	งบ เงินอุดหนุน	งบ เงินอุดหนุน	งบ เงินอุดหนุน	งบ เงินอุดหนุน	งบ เงินอุดหนุน	งบ เงินอุดหนุน			
(5) 1	(6)	1(7)													
		2													
		3													
		รวม													
		1													
		2													
		3													
		รวม													
		1													
		2													
		3													
		รวม													
		1													
		2													
		3													
		รวม													

**3) จัดส่งแผนปฏิบัติการพัฒนาจังหวัดประจำปีของกระทรวงให้จังหวัด
หน่วยงานรับผิดชอบ : สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัด**

แผนปฏิบัติการพัฒนาจังหวัดประจำปีของกระทรวงซึ่งประกอบด้วย แบบ
ผป - 02 , ผป - 03 และ ผป - 04 ที่จัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว สำนักงานแรงงาน
และสวัสดิการสังคมจะจัดส่งให้สำนักงานจังหวัด ซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการ
จัดทำสรุปงบหน้าจำนวนโครงการ และจำนวนงบประมาณตามแผนปฏิบัติการประจำปี
แสดงภาพรวมของทุกกระทรวงระดับจังหวัดในแบบ ผป - 01

4) แจกผลการอนุมัติแผนปฏิบัติการพัฒนาจังหวัดประจำปี

หน่วยงานรับผิดชอบ : สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัด

เมื่อ กพจ. พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการพัฒนาจังหวัดประจำปี
แล้ว สำนักงานจังหวัดในฐานะเลขานุการ กพจ. จะจัดส่งแผนฯ ให้หน่วยงานผู้แทนของ
8 กระทรวงหลัก 2 หน่วยงานเสริม ที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนฯ

สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัด ซึ่งเป็นหน่วยงานผู้แทนกระทรวง
แรงงานและสวัสดิการสังคม ดำเนินการดังนี้

- 1) ส่งแผนปฏิบัติการพัฒนาจังหวัดประจำปี ซึ่งผ่านความเห็นชอบของ กพจ.
แล้ว ให้หน่วยงานในสังกัด เพื่อดำเนินการตามแผนฯ ต่อไป
- 2) จัดส่งแผนฯ ตามข้อ 1 ให้กระทรวงเพื่อใช้ประโยชน์ในการควบคุม ติดตาม
ผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัด

5) ติดตามประเมินผล

หน่วยงานรับผิดชอบ : สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัด

ในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการพัฒนาจังหวัด
ประจำปี จังหวัดจะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่หน่วยงานผู้แทนกระทรวงร่วมเป็นคณะทำงานเพื่อ

บทที่ 5

บทสรุป

การจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาจังหวัดประจำปี เป็นกระบวนการหนึ่งในการวางแผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งหน่วยราชการในส่วนภูมิภาคจะต้องจัดทำเพื่อแสดงแผนการปฏิบัติงานประจำปี หลังจากได้รับแจ้งการอนุมัติงบประมาณประจำปีแล้ว อันเป็นขั้นตอนสำคัญในการนำนโยบายของรัฐไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ต่าง ๆ ของจังหวัด เพื่อดำเนินงานตามแผนงานโครงการโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้บริการและแก้ไขปัญหาตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่ นอกจากนี้ผู้บริหารในระดับต่าง ๆ ยังสามารถใช้แผนปฏิบัติการพัฒนาจังหวัดประจำปีในการควบคุม กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

บทบาทหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของสำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัด ได้แก่ การประสานการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัด ทั้งในส่วนของ การดำเนินโครงการและการจัดทำแผนงานโครงการ ไม่ว่าจะเป็นแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี แผนพัฒนาจังหวัดประจำปี (แผนความต้องการของจังหวัดประจำปี) หรือแผนปฏิบัติการพัฒนาจังหวัดประจำปี

คู่มือเล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัด หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการประสานการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาจังหวัดประจำปีของหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม โดยได้สรุปสาระสำคัญของคู่มือเป็น 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรก แสดงแนวทางการประสานการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาจังหวัดประจำปีของหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมในความรับผิดชอบของสำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัด และอีกลักษณะหนึ่ง ได้แสดงวิธีการ

และขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาจังหวัดประจำปี ของหน่วยงานสังกัด กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนฯ ของแต่ละหน่วยงาน

ข้อสังเกต

จากการที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ในการประสานการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนา จังหวัดประจำปีของหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัด ลำปาง มีข้อสังเกตเกี่ยวกับการจัดทำแผนฯ ดังนี้

1. การจัดส่งกรอบนโยบายของกระทรวง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำ แผนฯ ถ้าช้ากว่าการสั่งการของจังหวัด ทำให้หน่วยงานต้องใช้กรอบนโยบายของปี ก่อนเป็นแนวทางในการจัดทำ
2. หน่วยงานไม่มีบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนฯ โดยตรงทำให้การ ประสานงานไม่ต่อเนื่องและการจัดทำแผนฯ ล่าช้า
3. แบบฟอร์มที่ใช้มีการเปลี่ยนแปลงบ่อยทำให้เกิดความสับสนในการจัดทำ
4. การแสดงรายละเอียดต่าง ๆ ในแบบฟอร์มของหน่วยงานในสังกัดบาง หน่วยงานยังไม่ถูกต้องทั้งการแยกประเภท แผนงาน โครงการ แนวทาง การจัดลำดับ เอกสาร และการรวมตัวเลข

ข้อเสนอแนะ

1. กระทรวง กรม ต้นสังกัด ควรจัดส่งกรอบนโยบายแนวทางในการจัดทำ แผนฯ ของหน่วยงาน ให้ทันระยะเวลาในการจัดทำแผนฯ (ประมาณเดือน พฤศจิกายนของทุกปี หลังจากหน่วยงานได้รับแจ้งการอนุมัติงบประมาณแล้ว)
2. แต่ละหน่วยงานควรมีการกำหนดผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนฯ ให้ชัดเจน เพื่อให้การจัดทำแผนฯ มีความต่อเนื่องและเป็นไปตามแนวทางที่กำหนด

การนำคู่มือไปใช้ประโยชน์

ในการจัดทำคู่มือ การประสานการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาจังหวัด ประจำปี ในส่วนของหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ครั้งนี้ ผู้เขียนได้เสนอแนวทางการปฏิบัติงานด้านการประสานงานในหน้าที่ของสำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัด นอกจากนี้ยังได้เสนอวิธีการและขั้นตอนในการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาจังหวัดประจำปี เพื่อให้หน่วยงานในสังกัดปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งได้เสนอข้อสังเกตที่ได้จากการปฏิบัติงานตลอดจนข้อเสนอแนะ ซึ่งผู้เขียนหวังว่าจะสามารถใช้เป็นแนวทางปรับปรุงการปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้องได้ตามสมควร

บรรณานุกรม

- กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม. แผนปฏิบัติการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม (พ.ศ. 2540 – 2544). เอกสารเย็บเล่ม.
- กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม. แผนพัฒนาแรงงานและสวัสดิการ สังคม ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2540 – 2544). เอกสารเย็บเล่ม, 2539.
- กองแผนพัฒนาจังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. แนวทางการปรับปรุงแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี (ฉบับที่ 2) (พ.ศ. 2540 – 2544). เอกสารเย็บเล่ม.
- สมคิด บางโม. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ : วิทยพัฒน์, 2540.
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารการพัฒนาเพื่อกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น พ.ศ. 2539. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2539.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และกองแผนพัฒนาจังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด อำเภอ ตำบล 5 ปี พ.ศ. 2540 – 2544. กรุงเทพฯ : หจก.แสงเจริญการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. คู่มือการแปลงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่แปด พ.ศ. 2540 – 2544 ไปสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ หจก.เม็ดทรายพรินติ้ง, 2539.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่แปด พ.ศ. 2540–2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ หจก.เม็ดทรายพรินติ้ง, 2539.